

[Handelsministeren.]

Jeg skal derfor slutte med at udtrykke håbet om, at folketinget vil give de fremsatte forslag en velvillig og efter omstændighederne en meget hurtig behandling.

Formanden: Eksemplarer af de to nu fremsatte lovforslag vil blive omdelt.

Inden vi går over til behandlingen af de på dagsordenen opførte sager, skal jeg gøre opmærksom på, at det er min hensigt med tingets forventede samtykke at sætte de to af handelsministeren fremsatte lovforslag til behandling i nye møder i dag.

Den første sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om nedslag i skatteansættelsen for folkepensionister m. fl.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 3) findes i tidenden sp. 163).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Lovforslagets §§ 1 og 2 og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om særlig indkomstskat m. v.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 4) findes i tidenden sp. 165).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Lovforslagets §§ 1 og 2 og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om tilsyn med monopoler og konkurrencebegrænsninger [af Ømann m. fl.].

(Lovforslaget (nr. 5) findes i tillæg A. sp. 73, fremsættelsen i tidenden sp. 42).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Handelsministeren (Knud Thomsen): Det foreliggende lovforslag giver mig ikke anledning til mange bemærkninger. Mit hovedsynspunkt er og må være det, at monopolloven ikke bør ændres, og at de problemer, der knytter sig til den aktuelle udvikling på prisområdet, må anskues i en anden sammenhæng, og jeg henviser i denne forbindelse til det forslag om særligt midlertidigt supplement til den gældende prislovgivning, som jeg på regeringens vegne just har fremsat.

Monopolloven bør ikke ændres. Jeg vil gerne erindre om, at den blev gennemført i 1955 med en meget stor majoritet i folketinget og efter grundige forberedelser i trustkommissionen. Tilslutningen blev dengang givet af de nuværende regeringspartier samt af socialdemokratiet, og det er mit indtryk, at loven i det store og hele gennem de mange år har fungeret og stadig fungerer tilfredsstillende.

En monopollov bør ifølge sin karakter have en betydelig bestandighed og ikke ændres under indtryk af forhåbentlig forbigående økonomiske vanskeligheder. Såfremt det skønnes nødvendigt at lovgive på prisområdet med henblik på specielle situationer, bør det, som det nu er foreslået af regeringen, ske ved særlig lov af midlertidig karakter.

Ifølge lovforslaget skulle der i monopolloven indføjes en udtrykkelig bestemmelse om, at det er monopollovens formål at hindre priser, der er højere, end de ville være, såfremt konkurrencen var effektiv. Jeg er mest tilbøjelig til at anse en sådan supplerende tilføjelse til monopollovens almindelige formål som værende overflødig. Monopolloven tager i sin foreliggende skikkelse i denne henseende sigte på at hindre urimelige priser. Man er klar over, at dette begreb ikke kan defineres entydigt, men ved monopollovens administration er det i

[Handelsministeren.]

høj grad vejledende, hvad priserne ville være under en effektiv konkurrence.

På regeringens vegne kan jeg ikke anbefale det foreliggende lovforslag, idet jeg må mene, at de lovforslag, jeg just har fremsat for det høje ting, i langt højere grad stemmer overens med de krav, som den aktuelle situation stiller.

Ordføreren for forslagsstillerne (Ømann):

Ja, jeg vil da benytte lejligheden til at takke handelsministeren, selv om det jo ikke var meget, han indgik på et forslag, som indeholder tanker, der ligger så nær op ad de tanker, der ligger bag ved regeringsforslaget, der er fremsat i dag, at man næsten skulle tro, at SFs forslag havde inspireret regeringen. Der er dog hertil at sige, at regeringens forslag, så vidt jeg kan forstå det, er langt mindre vidtgående, idet det kun optager to specielle former for stivhed i prisdannelsen, nemlig med hensyn til vejledende bruttopriser og med hensyn til prisfastsættelsen på tjenesteydelser.

Se, det her foreliggende forslag har jo ikke bare aktuel betydning, selv om det så sandelig også har det, men det har et videre sigte. Jeg forstår ikke helt den indvending, at man ikke skulle forandre monopolloven, men at den skulle have lov til at have en særlig bestandighed, for det er jo gennem de lovforslag, som regeringen fremsætter i dag, indrømmet, at der er fundamentale, ikke bare forbigående, mangler ved prisdannelsen. Derfor vil jeg gerne fastholde, at en reform af monopol- og prislovgivningen i al almindelighed og ikke bare midlertidigt er stærkt påkrævet.

Jeg kan heller ikke godt tage indvendingen om, at den tilføjelse til monopolloven, vi gør her ved vort lovforslag, skulle være overflødig, fordi der i forvejen står, at monopollovens formål er at bekæmpe urimelige priser. Det er ikke tilstrækkeligt. Der må være ganske anderledes håndfaste kriterier for, hvorledes prisfastsættelsen bør være, og det er det, lovforslaget tager sigte på.

Lovforslaget er jo udslag af den erkendelse, som jeg også synes regeringen drager, og som har ulmet længe hos mange, men sjældent er set klart formuleret, at konkurrencens betydning for prisdannelsen er

stærkt svækket i nutidens Danmark. Den opfattelse er vist stadig rådende, at der ganske vist nok findes monopoler og pris-aftaler, men at disse er af begrænset og kontrolleret omfang, at prisdannelsen bortset herfra finder sted efter det klassiske liberale mønster, og at konkurrencen nok skal sørge for, at priserne lejrer sig på et niveau, der svarer til kostprisen plus en skikkelig fortjeneste.

Vi har imidlertid i de forgangne år fået en ret håndfast erfaring for, at et højt prisniveau kan bibeholdes, også selv om der ikke findes regelrette monopoler eller anmeldelsespligtige konkurrencebegrænsende aftaler. Vi oplevede i forbindelse med EFTA-toldnedsættelserne og ved åbningen af fri import for forskellige varegrupper, at priserne pludselig kunne nedsættes på tilsvarende danske varer og det endog ganske betydeligt, selv om der i forvejen her i landet var flere producenter og en konkurrence således skulle have eksisteret.

Der findes altså en prisstivhed også uden for det område, som monopolloven omfatter, og derfor er monopolloven i sin nuværende udformning utilstrækkelig.

Denne prisstivhed, der særlig gør sig gældende, når der eksisterer et omkostningsmæssigt grundlag for at sætte priserne ned, er meget uheldig, fordi priserne i dansk økonomi, sådan som denne nu engang er indrettet, har en meget vigtig funktion, som vi endnu ikke har frembragt noget instrument til at erstatte, nemlig den at lede produktionsmidlerne til den anvendelse, der giver det bedste udbytte — hermed være ikke sagt, at man altid kan godkende resultatet af denne styring — og Danmarks konkurrenceevne over for udlandet afhænger af, om denne mekanisme virker.

I tider med mere jævn teknisk udvikling har udsvinget i de reelle produktionspriser været mere beskedent. Men vi oplever nu en teknisk revolution, og også vort hjemlige produktionsliv har i de sidste 10 år været præget af ganske voldsomme produktivitetstigninger, som burde have givet sig udtryk i næsten lige så voldsomme prisnedsættelser. Men hvad er så realiteterne? At vi herhjemme har haft et stigende prisniveau og et prisniveau, der er steget stærkere end de landes, vi særlig har handelssamkvem med. Vi gør altså den paradoksale erfaring, at en

[Ømann.]

billigere produktion pr. vareenhed fører til generelt set højere priser. Dette er det almindelige billede, selv om jeg godt ved, at der er varegrupper, hvor prisudviklingen har været om ikke faldende, så dog stagnerende.

Se, dette paradoks kan efter vor opfattelse ikke forklares tilfredsstillende uden ved det fænomen, der i bemærkningerne til lovforslaget er kaldt for asymmetri i prisdannelsen. Hvad går dette fænomen nærmere ud på? Jo, stigende effektivitet aflejrer sig for en del i højere lønninger inden for den pågældende branche. Denne omkostningsstigning må under et frit arbejdsmarked smitte af på brancher, der ikke har stigende effektivitet, og lønstigninger i disse brancher kan kun honoreres gennem stigende priser. Men det behøvede i og for sig ikke at være katastrofalt for det almindelige prisniveau, hvis der samtidig var sket prissænkninger i de brancher, der havde haft fald i produktionsprisen pr. vareenhed. Et sådant fald, som efter almindelig liberalistisk mekanik burde indtræffe, er imidlertid ikke indtrådt i alle tilfælde, og resultatet er blevet en generel stigning i prisniveauet.

Jeg tror, det er nødvendigt at sætte ind mod denne manglende tilpasning i priserne, for det er værd at bemærke, at det er de relative priser, prisdifferencierne mellem de forskellige varer, der styrer økonomien. Lægemidlet imod denne situation er at åbne for udenlandsk konkurrence, og dette lægemiddel har da også vist sig probat i adskillige tilfælde. Men hvor denne konkurrence af den ene eller den anden grund ikke gør sig gældende, må vi have en vikar for denne konkurrence, og det er det, lovforslaget tager sigte på.

Det foreslås at udvide monopolrådets virkeområde, således at det ikke blot, som dets virksomhed hovedsagelig er nu, skal være et godkendelsesorgan for prisforhøjelser, men så at det kan se på enhver pris og bedømme, om den overhovedet har det rette niveau — det vil sige den højde, den ville have, hvis varen var produceret i en virksomhed, der drives på kommercielt hensigtsmæssig måde. Denne målestok indebærer — og her kommer forskellen fra monopollovens kriterium om rimelige priser — at en pris godt kan anses for at være for

høj, selv om det kan påvises, at der kun er indregnet de faktiske omkostninger og en skikkelig avance i prisen. Den forhøjede pris kan nemlig skyldes, at der produceres for dyrt, og at en mulig rationalisering er forsømt.

Den politik, som vi hidtil har set regeringen lægge op til, bygger på den antagelse, at prisstigningerne og inflationen skyldes overefterspørgsel; man vil begrænse det private og det offentlige forbrug, man vil lave stramning gennem forbrugsbegrænsning og gennem aktivitetssænkende besparelser på statsbudgettet. Det er vor overbevisning, at en sådan stramning ikke er det, vi har brug for i øjeblikket. Der er jo intet, der tyder på, at der foreligger overefterspørgsel: virksomheder går i stå, vi har større ledighed. Der trænges tværtimod til større aktivitet, og derfor har vi den overbevisning, at dette lovforslag vil bidrage mere til en løsning af de eksisterende økonomiske problemer end regeringens nedskæringspolitik, der umiddelbart er egnet til at fremkalde yderligere arbejdsløshed og sætte produktionen i stå.

Ove Hansen: Jeg forstod på den højtærede handelsminister, at han var noget betænkelig ved dette lovforslag og henviste til dem, vi senere i dag skal behandle. Jeg vil dog ligesom handelsministeren gøre opmærksom på, at de ændringer, der skal behandles senere, kun skal gælde til 1. november i år. Det, hr. Ømann her foreslår, er varige ændringer for monopoltilsynets virkeområde, og det synes jeg vi skal se lidt nærmere på.

Det er min opfattelse, at monopoltilsynet har været til meget stor gavn for forbrugerne. Det tilsyn, det fører med fastsættelse af priser og avancer og kontrol med prisaftaler, er ingen let opgave; men så meget mere grund er der til at påskønne og værdsætte dets arbejde, og jeg er ikke betænkelig ved, at vi udvider tilsynsområdet.

Der er i lovforslaget en udvidelse af formålsparagraffen, som jeg synes vi må tillægge ret stor betydning, idet man nu vil pålægge monopoltilsynet at forhindre priser, der er højere, end de ville have været, dersom konkurrencen i pågældende erhverv eller erhvervsgræn havde været effektiv. Jeg opfatter denne tilføjelse sådan, at finder monopoltilsynet efter at have foretaget en undersøgelse, at prisen, der er fastsat af en

[Ove Hansen.]

virksomhed, er højere, end den egentlig burde være, såfremt der havde været tale om konkurrence, kan monopoltilsynet forlange prisen sat ned, reduceret. Jeg forstår på hr. Ømanns bemærkninger, at der i særlig grad tænkes på f. eks. en virksomhed, der ikke har foretaget de rationaliseringsforanstaltninger, som den kunne have foretaget, og som ved at foretage dem kunne have været i stand til at reducere prisen. Jeg forstår også, at man taler om, at der savnes en vis konkurrence fra udlandet, og det synes jeg også der er grund til at se lidt nærmere på.

Jeg ved ikke, hvorvidt det er muligt for monopoltilsynet at foretage det, der foreslås her; men jeg går ud fra, at vi får et udvalgsarbejde, og så må vi jo se nærmere derpå og få oplyst, om det er muligt at føre en mere effektiv kontrol på dette område.

Jeg vil gerne slutte med at sige, at mit parti gerne vil være med til at se på lovforslaget. Vi tror, det har betydning, og vi tilsiger det derfor vor støtte.

Jørgen Jensen: Heller ikke jeg har mange bemærkninger i anledning af lovforslaget. Jeg har sjældent læst bemærkninger af så teoretisk karakter som dem, der foreligger til lovforslaget, og disse teoretiske bemærkninger gik jo igen hos ordføreren for forslagsstillerne i hans tale her i dag. Teori er udmærket, men praksis er formentlig noget andet.

Når ordføreren talte om, at der skulle føres kontrol med enhver pris, gad jeg nok se den administration, som ville være i stand til at opfylde et sådant formål. Ordføreren for forslagsstillerne ønsker, at man skal have en overordentlig vidtgående kontrol med prisdannelsen i Danmark. Jeg forstår godt, at socialistisk folkeparti kunne være interesseret i at få en sådan indflydelse — der lød jo også et udtryk som, at man skulle lede produktionsmidlerne derhen, hvor de samfundsøkonomisk var på rette plads. Men denne opfattelse har mit parti ikke. Vi tror, at en sådan ledelse af produktionen og dermed også af investeringerne meget let og højst sandsynligt ville få en direkte prisfordyrende virkning, og så gruer jeg altså ganske simpelt for al den administration, der

ville følge af en gennemførelse af lovforslaget.

Det er klart, at mit parti er villigt til at drøfte lovforslaget sagligt i et udvalg; men jeg kan ikke tilsige nogen støtte til dets gennemførelse. Jeg skal i øvrigt henvide til de to lovforslag, som den højtærede handelsminister har fremsat i dag.

Jens Peter Jensen (Sorø amt): Jeg har med stor interesse læst det ærede medlem hr. Ømanns skriftlige fremsættelse af dette lovforslag. Jeg synes, at fremstillingen er et påagtelsesværdigt bidrag til den økonomiske debat — så langt kan jeg da glæde den ærede ordfører. Men jeg kan ikke acceptere den konklusion, det ærede medlem kommer til, når han fremsætter det lovforslag, der foreligger her. Jeg kan ganske tilslutte mig den højtærede handelsministers afvisning af lovforslaget. Jeg tror ikke på, at en permanent udvidelse af monopoltilsynets kompetence og administration vil føre til en sundere konkurrence og prisdannelse. Det eneste sikre er, at vi får en vældig vækst i administrationen, både den offentlige og den private.

Venstre kan altså ikke medvirke til lovforslagets fremme; men jeg synes egentlig, det ærede medlem skulle føle sig fuldt tilfredsstillet ved, hvad vi i dag i øvrigt oplever på dette område. Det kan være ret så rigeligt for en anden.

Erik Hansen (Ålborg amt): Baggrunden for det lovforslag, der her er til behandling, er vel frygten for, at den stigning i lønindkomsten, vi har set på det sidste, og som vel ikke afsvækkes i den tid, der kommer, skal blive overfløjet af prisstigninger og dermed føre til et fald i realindkomsten. Det er jo, hvad vi har set på det sidste.

Jeg deler den anskuelse, at alle kræfter må sættes ind på at ændre disse forhold. Lønningssposens indhold bør ikke fortsat krympe. Men jeg tror ikke, at de i lovforslaget viste veje er de rigtige, og jeg tror ikke, at de anviste veje slår til. Jeg har ikke nogen fornemmelse af, at monopoltilsynet ikke både effektivt, dygtigt og på en særdeles god måde har løst den opgave, der tager sigte på at beskytte forbrugerne på områder, hvor konkurrencen ikke slår igennem.

Der er et betydeligt behov for monopol-

[Erik Hansen (Ålborg amt).]

tilsynets tilsyn på mange felter; men glemmes må det ikke, at hvor konkurrencen er effektiv, findes der ingen bedre priskontrol end netop konkurrencen i sig selv. I retning af at skabe øget konkurrence i erhvervslivet og dermed lavere forbrugerpriser og bedre varer virker den sidste år gennemførte liberalisering inden for EFTA, og i samme retning vil de resultater, der i foråret blev opnået under Kennedyforhandlingsrunden, jo gå.

Der er grund til at pege på, at der findes flere baggrunde for prisstigninger og flere grunde til, at prisfald er udeblevet. Bl. a. bevirker kapitalmangelen og rentens højde, at nogle virksomheder må undlade at rationalisere eller undlade at udvide, og at unge må undlade at etablere sig. En ændring af disse kapitalforhold vil virke i høj grad fremmende både på prisfastsættelserne og på rationaliseringerne. Der er også grund til at pege på, at lønomkostningernes voldsomme stigning virker ind på priserne, og det samme gør råstofpriserne. Tager vi punkterne samlet, vil det sige, at den manglende økonomiske sammenhæng i den politik, som ligger bag, i høj grad bærer et medansvar for udviklingen.

Det ville hverken hjælpe forbrugerne eller lønmodtagerne, om der blev pålagt monopoltilsynet pligt og beføjelser til at tvinge en virksomhed til rationalisering, hvis virksomheden stod uden økonomiske muligheder for at gøre det. I et sundt økonomisk klima med en rentehøjde, der er rimelig, og med et kapitalmarked, hvor der er muligheder for at låne for sunde virksomheder, vil der ske en rationalisering både til gavn for den enkelte virksomhed selv og til gavn for forbruger og lønmodtager.

Som middel til at skabe et økonomisk godt klima er efter det radikale venstres opfattelse det foreliggende lovforslag ikke hensigtsmæssigt. Men jeg vil gerne, når disse ting debatteres, pege på et enkelt felt, hvor der måske kan være grund til at sætte lidt mere fart i tingene for at få priskonkurrencen til at slå igennem. Det drejer sig om de områder, hvor en vare for at bringes frem på markedet skal godkendes teknisk først. Det gælder inden for byggeindustrien og vel her specielt for de elektriske artikler. Det kan undertiden ske,

at en prisreduktion ikke slår igennem, fordi en ny artikel er for lang tid undervejs til den tekniske godkendelse. Noget lignende gælder for medicinalindustrien, hvor der kræves godkendelse af sundhedsmyndighederne — som jeg fuldt ud bifalder — men hvor nye varer, som kan sænke priserne, undertiden har en lang og trang vej at komme igennem. Jeg tror, at man, når man taler om priskonkurrence og rationalisering, også skal tage nogle af de arbejdsområder med, som jeg her har nævnt.

Med disse bemærkninger skal jeg meddele, at det radikale venstre ikke kan anbefale lovforslaget.

Kjær Rasmussen: Der er for os noget absolut positivt i, at man her fremsætter forslag til lov om en udvidelse af monopollovgivningen. Det er et område, som i høj grad trænger til kulegravning. Lovforslaget dykker direkte ned i hele problematikken omkring høje priser som følge af manglende effektivitet i konkurrencen, og hermed er vi fremme ved hele kartelliseringsspørgsmålet. I dansk monopollovgivning er konkurrencebegrænsninger tilladt, men der er dog offentlig kontrol via den registrering af aftaler, som monopoltilsynet foretager. Lovforslaget her opererer med, at der fortsat skal være adgang til konkurrencebegrænsninger; men det er vel et spørgsmål, om ikke netop kartellisering og andre konkurrencehæmmende foranstaltninger skader effektiviteten og dermed en rimelig prisdannelse. Efter vor opfattelse bør det offentlige sætte ind på et tidligere tidspunkt.

Naturligvis kunne man helt forbyde konkurrencehæmmende foranstaltninger, men er man ikke parat til noget sådant, så kunne man f. eks. fremover kræve af deltagere i slige aftaler, at de selv måtte påvise de gavnlige virkninger, inden de overhovedet fik tilladelse til at indgå aftalerne.

Jeg erkender, at dette lovforslag er udtryk for en dyb mistillid til konkurrencehæmmende foranstaltninger, og det er en mistillid, som jeg deler med forslagsstillerne. Set under en privatkapitalistisk synsvinkel er der naturligvis fordele forbundet med karteldannelserne. De har en tilbøjelighed til at give et større overskud i tider

[Kjær Rasmussen.]

med svigtende afsætning. Men at en sådan fremgangsmåde skader prisniveauet, kan sikkert alle andre end lige netop de interesserede parter forstå. I en sådan økonomisk situation kan det i hvert tilfælde blive vanskeligt for dem at påvise og bevise aftalernes gavnlige indflydelse.

Det bedømmelsesgrundlag, man i lovforslaget anlægger for effektiv konkurrence, bliver det formentlig en vanskelig opgave for monopoltilsynet at arbejde med. Det må indebære, at monopoltilsynet skal til at indhente tilbud fra udlandet for at se, om de danske priser er rimelige, dersom vi f. eks. havde haft en fri import. Fremgangsmåden giver unøgtelig problemer, når monopoltilsynet f. eks. skal til at tage stilling til rimeligheden af prisen på skruer og søm — og det skal tilsynet, for netop i byggebranchen har vi en af de mest monopoliserede sektorer i dansk industri overhovedet. Men vi er villige til at udstyre monopoltilsynet både med myndighed og mandskab til en sådan aktivitet. Vi har en klar fornemmelse af, at det helt givet vil lønne sig på længere sigt.

Handelsministeren (Knud Thomsen): Jeg har ikke mange yderligere bemærkninger at fremsætte. Jeg oplyste før, at den nuværende monopollov var blevet vedtaget i 1955 med en betydelig majoritet, der omfattede de tre nuværende regeringspartier og socialdemokratiet. Jeg er senere blevet gjort opmærksom på, at majoriteten var betydelig større, idet den omfattede det samlede daværende folketing, altså også det daværende kommunistiske parti, således at der var 169 stemmer for lovforslaget, medens kun 6, det daværende retsforbund, undlod at stemme. Jeg synes ikke, jeg ville forholde tinget denne yderligere oplysning.

Til hr. Ømann vil jeg gerne komme med en enkelt bemærkning i anledning af de betragtninger, han fremsatte om de pris-sænkninger, der skete omkring indgåelsen af EFTA-overenskomsten. Jeg er helt uenig i de synspunkter, hr. Ømann dér bragte frem. Det, der skete på det tidspunkt, da man indgik i EFTA-overenskomsten, bevirkede ganske rigtigt her i landet som i mange andre lande en del prissænkninger;

men det skyldtes jo det forhold, at man i alt fald for Danmarks vedkommende så at sige gik fra et statisk til et dynamisk erhvervsliv inden for mange områder. Man havde fået de gode afskrivningsregler kort tid i forvejen; man så udenlandske markeder, som kunne begynde at åbne sig for de eksporterende virksomheder; man følte lyst til at investere og rationalisere — og frugten af alt dette var altså, at trods de gode forhold, der dengang herskede, og trods den kraftige efterspørgsel kom der billigere priser frem på mange områder.

Ordføreren for forslagsstillerne (Ømann):

Jeg vil gerne takke de ærede ordførere, selv om jeg ikke kan tiltræde flere af de konklusioner, som her er draget.

Jeg vil gerne sige til det sidste, som handelsministeren anførte: ja, det kan da godt være, at der i 1955 med stor majoritet her i tinget blev vedtaget en monopollov. Men verden står nu ikke stille, og den har i særdeleshed ikke stået stille siden 1955, og folketinget har da ikke afskåret sig fra at gøre en dengang fornuftig lov endnu bedre. Vi foreslår jo ikke at afskaffe monopolloven; vi foreslår tværtimod at forbedre den, bevare det hidtidige og udbygge det — og at der ikke skulle være brug for denne udbygning, må jeg bestride, eftersom jo regeringen med de to lovforslag, der er fremsat i dag, har draget akkurat de samme konklusioner.

Jeg kan heller ikke godtage den indvending, som blev fremsat af hr. Jens Peter Jensen (Sorø amt) om, at dette fører til en uhyre vækst i administrationen. Det er jo ikke en prisstoplov, det er jo ikke en lov om priskontrol. Det er et sådan set meget smidigt instrument, idet man pålægger monopoltilsynet pligt til at udsøge sig de områder, hvor der er kriser, og tage dem op, men ikke foretage priskontrol over en blok. Jeg kan ikke se, at det skulle være nogen særlig udgiftkrævende virksomhed; men at det er en vanskelig virksomhed, skal indrømmes.

Der er blevet rejst det spørgsmål, hvordan det er praktisk muligt at gøre dette her, hvordan man skal begynde. Jeg kan godt anvise en udvej. Der findes en række områder, hvor vi har en dansk produktion,

[Ømann.]

men hvor der alligevel sker import af samme vare, og dette uanset at der ved denne import pålægges en told på op til 20 pct. Hvad er forklaringen på det? Ja, det er ikke bare varer, der bliver indført som reserve-dele, eller liebhavervarer; det er så store køb, at der er tale om en normal samhandel. Det må være, fordi danske brancher kan eksistere på området; men der er altså ikke en effektiv konkurrence, for så ville de jo producere varen til lavere pris.

Jeg forstår, at den konservative ordfører ganske har givet op over for disse problemer. Det var for teoretisk. Ja men teori er nu engang nødvendig. Regeringen har også en teori: den har den opfattelse — og den mener jeg er forkert — at prisstigning skyldes overefterspørgsel, og teorien siger så, at efterspørgslen må beskæres. Men der er jo ingen i dag, der kan se nogen tegn på overefterspørgsel; der er nærmere underefterspørgsel. Der er altså tegn på, at man anvender en teori, som ikke passer på virkeligheden. Virkeligheden har været så uforkammet ikke at opføre sig i overensstemmelse med teorien. Så skal man lave teorien om, synes jeg.

Så fik vi den meget overraskende oplysning, at efter de konservatives mening skal prisdannelsen ikke lede produktionsmidlerne til den rette anvendelse. Det er dog højst overraskende. Jeg troede, det var en del af de liberale partiers ideologi, at det netop var den gennem konkurrence fremkaldte frie prisdannelse, der skulle styre økonomien. Det er det, jeg har fremhævet i mit lovforslag, og jeg forstår ikke, at hr. Jørgen Jensen ikke kan tiltræde det.

Den radikale ordfører priser konkurrencen i sig selv og siger, at det er det bedste. Ja, det er netop det, jeg også har prøvet på at sige, idet jeg samtidig siger, at konkurrencen er nødlidende her i landet. Jeg har prøvet på at påvise, at konkurrencen, som den former sig herhjemme, ikke virker, og regeringen har erkendt det. Den virker bl. a. ikke, fordi der findes sådan noget som vejledende priser. Det hæmmer en pristilpasning. Regeringen har erkendt det, men jeg må altså konstatere, at den radikale ordfører ikke har erkendt det.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om ændring af lov om den offentlige sygeforsikring. (Sygekassegrænsen m. v.).

Valgt blev: *Clara Munck, Asger Jensen, Lis Møller, Ulla Worm, P. E. Eriksen, Evan Jensen, Eva Rée, Erik Hansen (Ålborg amt), Meta Ditzel, Lindegaard Rasmussen, Bundvad, Peter Jørgensen, Waldemar Laurson, Niels Mørk, Helge Nielsen, Tastesen og Kurt Brauer.*

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen.

Medlem af folketinget Kjør Rasmussen har meddelt mig, at han ønsker til indenrigsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Kan ministeren oplyse, hvornår der påtænkes fremsat forslag til lov om civil værnepligt?“

Medlem af folketinget Søgaard har meddelt mig, at han ønsker til undervisningsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Vil ministeren give tilsagn om, at der oprettes en anlægsteknisk studielinje ved Odense bygningsteknikum?“

Medlem af folketinget Otto Mørch har meddelt mig, at han ønsker til økonomiministeren at stille følgende spørgsmål:

„Finder ministeren det særlig økonomisk og personalemæssigt effektivt i en sparetid, at mange af værnenes befalingsmænd kan pensioneres allerede fra 52 års alderen?“

Disse spørgsmål vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommande spørgetid.

[Formanden.]

Folketingets næste møde afholdes i dag kl. 16 med følgende dagsorden:

1) *Eventuelt: første behandling af:*

Forslag til lov om vejledende priser og om prisstop for tjenesteydelser.

2) *Eventuelt: første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om avancestop.

Mødet hævet kl. 14⁶.

7. møde.

Torsdag den 15. februar kl. 16.

Formanden: Medlem af folketinget Meta Ditzel har meddelt mig, at hun ønsker til indenrigsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Finder ministeren det rimeligt, at Århus kommune ved folketingsvalget den 23. januar 1968 krævede, at gifte kvindelige vælgere for at kunne afgive brevstemme skulle opgive, med hvem de var gift, og hvilken stilling manden havde, medens man ikke stillede samme krav til mandlige gifte vælgere?“

Medlem af folketinget Knud Nielsen har meddelt mig, at han ønsker til undervisningsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Hvad agter ministeren at foretage sig for at sikre, at unge mennesker med højere handelseksamen får adgang til universiteternes juridiske, økonomiske og statsvidenskabelige fakulteter?“

Disse spørgsmål vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommende spørgsmål.

De på dagsordenen opførte sager kan kun med tingets samtykke behandles i dette møde, men hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg samtykket som givet. (Ophold). Det er givet.

Man gik da til:

Første behandling af forslag til lov om vejledende priser og om prisstop for tjenesteydelser.

(Lovforslaget (nr. 19) findes i tillæg A. sp. 433, fremsættelsen i tidenden sp. 256).

Formanden: Sammen med denne sag foretages den sidste sag på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om avancestop.

(Lovforslaget (nr. 20) findes i tillæg A. sp. 439, fremsættelsen i tidenden sp. 256).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Per Hækkerup: Mit parti er positivt indstillet over for de to lovforslag, som her er fremsat, og min kollega hr. Ove Hansen vil nærmere behandle de to foreliggende lovforslag.

Jeg vil derimod gerne gøre nogle bemærkninger i anledning af den — jeg ved ikke, om det er en redegørelse eller en udtalelse, som statsministeren fremsatte. Men jeg vil gerne understrege, at i den omstændighed, at vi tilslutter os de to lovforslag, ligger på ingen måde en stillingtagen til de tanker, statsministeren redegjorde for her tidligere på eftermiddagen. En sådan kan vi ikke give alene af den grund, at de vel løftede lidt mere af sløret over regeringens politik, men kun ganske lidt og i helt upræcis form.

Jeg vil gerne spørge statsministeren: hvor længe skal det vare, før vi har regeringens samlede politik? Sidste uge fik vi den første magre redegørelse; denne uges redegørelse føjede lidt hertil. I hvor mange uger skal vi have en redegørelse sådan en gang om ugen